

Strana

146	1	Podstatné mená a determinanty
148	2	Prídavné mená
149	3	Príslovky
149	4	Porovnávanie
150	5	Predložky a spojky
152	6	Zámená
155	7	Slovesá: infinitív, zvrtné slovesá, neosobné slovesá
157	8	Slovesné časy
162	9	Slovesá: imperatív, kondicionál, subjunktív
164	10	Prítomné prídavné
164	11	Trpný rod
165	12	Zápory
166	13	Tvorenie otázok
167	14	Priama a nepriama reč
168	15	Tabuľka slovies

1 Podstatné mená a determinanty

1.1 Rod: mužský a ženský

Všetky podstatné mená vo francúzštine sú rodu mužského alebo ženského. Väčšina podstatných mien, ktoré označujú osoby, majú dva tvary. Podstatné meno mužského rodu je možno previesť na rod ženský:

- pripojíme *-e*: *un employé/une employée*
- zdvojíme koncovú spoluhlásku a pripojíme *-e*: *un Italien/une Italienne*
- zmeníme *-eur* na *-euse* a *-teur* na *-trice* (pozor, existujú výnimky)

Niektoré podstatné mená môžu byť ako rodu mužského, tak rodu ženského: *un élève/une élève*, *un prof/une prof*. Niektoré podstatné mená sú rodu mužského, i keď sa jedná o ženu: *un professeur*, *un médecin*.

Koncovka podstatných mien vám môže pomôcť pri určení jeho rodu (ale sú tu výnimky, preto si rod skontrolujte v slovníku!).

Podstatné mená s nasledujúcimi koncovkami sú obvykle mužského rodu:

-é	-eau	-acle	-age
-ège	-ème	-isme	-asme
podstatné mená končiace spoluhláskou			

Podstatné mená s nasledujúcimi koncovkami sú obvykle ženského rodu:

-ée	-ère	-euse	-ade	-itude
-ace	-ance/anse	-ence/ense	-ie	-ise
-oire	-ité	-té	-tié	
-tion	-sion	-aison	-ison	
podstatné mená končiace nemým <i>-e</i> po dvoch spoluhláskach				

1.2 Jednotné a množné číslo

Množné číslo používame v vzťahu k viac než jednej veci. Väčšina francúzskych podstatných mien tvorí množné číslo pridaním *-s*.

le copain → *les copains*

Niektoré podstatné mená sa neriadia týmto pravidelným modelom:

- podstatné mená, ktorá končia na *-al*, obvykle menia túto koncovku na *-aux*:
un animal → *des animaux*
- podstatné mená, ktoré už končia na *-s*, *-x* alebo *-z*, obvykle zostávajú bez zmeny:
le bras → *les bras*   *le prix* → *les prix*
le quiz → *les quiz*
- podstatné mená končiace na *-eau* alebo *-eu* preberajú *-x*:
un château → *des châteaux*
un jeu → *des jeux*
- niekoľko podstatných mien úplne menia svoj tvar:
un œil → *des yeux*   *monsieur* → *messieurs*

Zložené podstatné mená (tvorené viac než jedným slovom): nájdite si ich v slovníku a naučte sa ich naspamäť.

un grand-parent → *les grands-parents*

un porte-monnaie → *les porte-monnaie*

1.3 Determinanty: člen určitý a neurčitý

Determinant (slovo, ktoré určuje podstatné meno) vám môže naznačiť, či je podstatné meno rodu mužského (m) alebo ženského (ž/f) a či je v jednotnom čísle (j. č.)/singuláru (sg) alebo množnom čísle (mn. č.)/plurál (pl.).

Najbežnejšie determinanty sú určitý člen (možno preložiť ako „ten“) a neurčitý člen (možno preložiť ako „nejaký“).

le chômage   *la famille*   *les jeunes*
un ami   *une école*   *des étudiants*

	jedm. číslo		mn. číslo
	mužský rod	ženský rod	mužský alebo ženský rod
ten	<i>le/l'</i>	<i>la/l'</i>	<i>les</i>
nejaký	<i>un</i>	<i>une</i>	<i>des</i>

Použite *l'* miesto *le/la* u podstatných mien, ktoré začínajú samohláskou alebo nemým *h*: *l'hôtel* (m), *l'armoire* (ž), ale *le hockey* (preto overte slová začínajúce na nemé *h* v slovníku). Neurčitý člen sa nepoužíva pred názvami zamestnania: *Je voudrais être journaliste*. Chcel by som byť novinárom.

1.4 *de* + podstatné meno

de + le → **du**   *de + la* → **de la**
de + l' → **de l'**   *de + les* → **des**

Pamätajte si:

Keď chcete vyjadriť „nejaký“ alebo „niečí“, použijete pred podstatným menom *du*, *de la*, *de l'* alebo *des*.

Il a des frères et sœurs?   Má (on) niejakých bratov a sestry?
le déclin du mariage   úbytok sobášov

- ◆ Použite *de* na vyjadrenie skutočnosti, že niekomu alebo niečomu niečo patrí (viac sa dozviete v kap. 5.2):
la maison de mon père   dom môjho otca
la femme du Président   prezidentova manželka
la capitale de l'Espagne   hlavné mesto Španielska
- ◆ Použite samotné *de* (ne *du*, *de la*, *des*) v záporných slovných spojeniach (viz 12.2):
Je n'ai pas de frères.   Nemám žiadnych bratov.

1.5 *ce, cet, cette, ces* + podstatné meno (ukazovacie zámená)

Ce, cet, cette, a ces sú determinujúce výrazy, ktoré sa používajú na vyjadrenie „tento“, „tamten“, „tito“ alebo „tamti“. Pretože sú to adjektíva, menia sa podľa rodu a čísla.

	jedn. číslo	mn. číslo
mužský rod	<i>ce/cet</i> *	<i>ces</i>
ženský rod	<i>cette</i>	<i>ces</i>

* *Cet* sa používa pred podstatnými menami mužského rodu v jednotnom čísle, ktoré začínajú samohláskou alebo nemým *h*, napr. *cet étage, cet hôtel*.

- ◆ Pre zreteľnejšie odlišenie výrazu „tento“ od „tamten“, prípadne výrazu „tito“ od „tamti“, môžete za podstatné meno pridať *-ci* alebo *-là*:
J'aime ce pull-ci mais je n'aime pas cette chemise-là.
 Páči sa mi tento sveter, ale nepáči sa mi tamtá košeľa.
 (viď kapitola 6.11 ukazovacie zámená: *celui-ci/là, celle-ci/là* atď.)

1.6 *mon, ma, mes* (privlastňovacie zámená)

Sú to determinujúce výrazy, ktoré vyjadrujú, komu patrí nejaká osoba alebo vec. Vo francúzštine sa slová „môj, tvoj, jeho, jej“ atď. menia podľa toho, či podstatné meno, ktoré za nimi nasleduje, je rodu mužského, ženského, v jednotnom alebo množnom čísle.

	jedn. číslo	mn. číslo	
	mužský rod	ženský rod	mužský alebo ženský rod
môj	<i>mon</i>	<i>ma</i> *	<i>mes</i>
tvoj (neformálny)	<i>ton</i>	<i>ta</i> *	<i>tes</i>
jeho/jej	<i>son</i>	<i>sa</i> *	<i>ses</i>
náš	<i>notre</i>	<i>notre</i>	<i>nos</i>
váš (formálny)	<i>votre</i>	<i>votre</i>	<i>vos</i>
ich	<i>leur</i>	<i>leur</i>	<i>leurs</i>

* Pred podstatnými menami, ktoré začínajú samohláskou alebo nemým *h*, použijeme ***mon, ton, son***, napr. *mon amie, ton imagination, son histoire*.

J'habite avec ma mère.   Bývam so svojou matkou.
Je passe les week-ends chez mon père.   Trávim víkendy u svojho otca.

Sa sœur aime ton frère.   Jeho/jej sestre sa páči tvoj brat.
Vous avez votre livre?   Máte svoju knihu?

Viď kapitola 6.10 privlastňovacie zámená: *le mien, la mienne* atď.

1.7 Ďalšie determinujúce výrazy (neurčité zámená)

- ◆ *Chaque*   každý (z určitého počtu)
Chaque élève a un entretien.
 Každý student má pohovor.
- ◆ *autre(s)*   iný, ďalší
J'ai vu Sophie l'autre jour.
 Onehdy jsem viděl Sofii.
- ◆ *même(s)*   ten istý, rovnaký
J'ai le même CD.
 Mám to isté CD.
- ◆ *n'importe quel(le)(s)*   akýkoľvek, každý
On trouve ça dans n'importe quelle encyclopédie.
 Môžete to nájsť v každej encyklopédii.
- ◆ *quelque(s)*   nejaký, niekoľko
Il travaille avec quelques collègues.
 Pracuje (on) s niekoľkými kolegami.

- ◆ *plusieurs* niekoľko
*Il a passé **plusieurs** mois en France.*
Strávil niekoľko mesiacov vo Francúzsku.
- ◆ *tout, toute, tous, toutes* celý/všetok
*Il a lu **tous** les livres de Pagnol.*
Prečítal všetky Pagnolove knihy.

2 Prídavné mená (adjektíva)

2.1 Tvar prídavných mien

V francúzštine majú prídavné mená rôzne koncovky v závislosti na rodu a čísle podstatného mena, ktoré rozvíjajú:

	mužský rod	ženský rod
jednotné číslo	-	-e
množné číslo	-s*	-es

*žiadna zmena vo výslovnosti

J'ai un ami espagnol. J'ai une amie espagnole.
J'ai des amis espagnols. J'ai des amies espagnoles.

- ◆ Adjektíva končiace na *-e*, nepriberajú ďalšie „e“ v ženskom rode (ale priberajú *-s* v plurále):
un frère timide une sœur timide
des enfants timides
- ◆ Adjektíva končiace na jednoduchú spoluhlásku túto spoluhlásku zdvojujú pred pripojením *-e*:

	masculin	féminin
<i>-el</i>	<i>naturel</i>	<i>naturelle</i>
<i>-il</i>	<i>gentil</i>	<i>gentille</i>
<i>-as</i>	<i>gras</i>	<i>grasse</i>
<i>-et</i>	<i>muet</i>	<i>muette</i>
<i>-en</i>	<i>ancien</i>	<i>ancienne</i>

- ◆ Adjektíva končiace nasledujúcimi písmenami sa pri tvorení ženského a mužského rodu riadia inými pravidlami:
-er sa mení na *-ère*: *premier/première*
-eux sa mení na *-euse*: *capricieux/capricieuse*,
généreux/généreuse, *heureux/heureuse*
(výjimky: *faux/fausse*, *doux/douce*)
-eur sa mení na *-euse*: *menteur/menteuse*
(výnimky, u ktorých sa pripojí iba *-e*: *meilleur*,
extérieur, *intérieur*, *supérieur*, *inférieur*)
-f sa mení na *-ve*: *créatif/créative*
-c sa mení na *-che* alebo *-que*: *blanc/blanche*,
public/publique

- ◆ Adjektíva normálne preberajú *-s* v množnom čísle, aj keď, sa nevyslovuje.
Adjektíva končiace na *-x* nepriberajú *-s* v množnom čísle:
un copain généreux, des copains généreux.
Adjektíva končiace na *-al* alebo *-eau* menia v množnom čísle koncovku na *-aux*: *un tarif normal/des tarifs normaux*, *beau/beaux*, *nouveau/nouveaux*
- ◆ Niekoľko adjektív sa nemení bez ohľadu na číslo a rod:
sympa, *super*, *marron*, *orange* a adjektíva zložená z názvov viacej farieb: *un cousin sympa*, *une cousine sympa*, *des cousins sympa*; *un tee-shirt rouge foncé avec une jupe bleu clair.*
- ◆ Niektoré adjektíva majú svoje vlastné tvary, nepodliehajú žiadnemu z vyššie uvedených pravidiel:

m. sing.	f. sing.	m. pl.	f. pl.
<i>beau*</i>	<i>belle</i>	<i>beaux</i>	<i>belles</i>
<i>nouveau*</i>	<i>nouvelle</i>	<i>nouveaux</i>	<i>nouvelles</i>
<i>long</i>	<i>longue</i>	<i>longs</i>	<i>longues</i>
<i>bon</i>	<i>bonne</i>	<i>bons</i>	<i>bonnes</i>
<i>fou*</i>	<i>folle</i>	<i>fous</i>	<i>folles</i>
<i>frais</i>	<i>fraîche</i>	<i>frais</i>	<i>fraîches</i>
<i>gros</i>	<i>grosse</i>	<i>gros</i>	<i>grosses</i>
<i>vieux*</i>	<i>vieille</i>	<i>vieux</i>	<i>vieilles</i>

* Tieto sa menia na *bel*, *nouvel*, *fol*, *vieil* pred podstatným menom mužského rodu, ktoré začína samohláskou alebo nemým „h“: *le nouvel an*.

2.2 Postavenie prídavných mien

Vo francúzštine väčšina prídavných mien stojí za podstatným menom:

*les yeux **bleus**, une partenaire **extravertie**,
un politicien **ambitieux**.*

Niektoré prídavné mená majú pozíciu **pred** podstatným menom:

*un **nouveau** jean, la **jeune** fille, de **bonnes** idées.*

<i>grand*</i>	<i>petit</i>	<i>jeune</i>	<i>vieux</i>	<i>nouveau</i>	<i>ancien*</i>
<i>bon</i>	<i>mauvais</i>	<i>excellent</i>	<i>beau</i>	<i>joli</i>	
<i>gros</i>	<i>vrai</i>	<i>cher*</i>	<i>propre*</i>	<i>brave*</i>	

* Tieto adjektíva môžu byť tiež umiestnené za podstatným menom, ale v tom prípade majú iný význam:

un homme grand/un grand homme
vysoký muž/veľký muž (významom)

son ancienne maison/une maison ancienne
jej predchádzajúci dom/starý dom

mon cher ami/un repas cher
milý priateľ/drahé jedlo

ma propre chambre/une chambre propre
moje vlastná spáľňa/čistá spáľňa

un brave homme/un homme brave
slušný muž/statočný muž

V prípade niekoľkých prídavných mien pri jednom podstatnom mene má každé z nich svoje obvyklé postavenie:
un petit chien noir; un joli petit chien noir.

Ak sú dve adjektíva za podstatným menom, sú na seba napažené pomocou *et*: *un joli petit chien noir et marron.*
Vid' 1.5 nesamostatné ukazovacie zámená (*ce/cette/ces*).
Vid' 1.6 prívlastňovacie prídavné mená (*mon/mon/mes*, atd.).

3 Príslovky

Príslovky sú slová, ktoré rozvíjajú slovesá, prídavné mená alebo iné príslovky.

3.1 Tvorenie prísloviek

- ◆ Ak sa končí prídavné meno mužského rodu v jednotnom čísle na samohlásku, pripojí sa *-ment*:
timide → **timidement**   *vrai* → **vraiment**
  - ◆ Ak sa končí prídavné meno ženského rodu v jednotnom čísle na spoluhlásku *-ment*:
normal → *normale* → **normalement** (normálne)
heureux → *heureuse* → **heureusement** (šťastne)
  - ◆ Niekoľko výnimiek:
– všimnite si ďalší prízvuk u prísloviek:
énorme → **énormément**
précis → *précise* → **précisément**
– *-ent/-ant* → *-emment/lamment*
prudent → **prudemment**; *brillant* → **brillamment**
  - ◆ Niektoré bežné, nepravidelné príslovky:
très (veľmi)   *assez* (trocha, dosť)   *trop* (tiež/príliš)
beaucoup (mnoho/veľmi)   *vite* (rýchlo)   *bien* (dobro)
mal (špatne)   *gentiment* (láskavo)   *même* (dokonca)
tout (všetko/celkom/úplne)   *peu* (málo, nie moc)
un peu (trochu)   *encore* (znovu)   *pas encore* (ešte nie)
<i>Je suis très fatiguée</i>	Som veľmi unavený.
<i>Il est assez timide.</i>	Je dosť plachý.
<i>Il parle trop vite.</i>	Hovorí príliš rýchlo.
<i>Elle aime beaucoup le chocolat.</i>	Má veľmi rada čokoládu.
<i>Il n'aime pas beaucoup lire.</i>	Nečíta veľmi rád.
<i>J'aime bien courir.</i>	Celkom rád behám.
<i>On danse un peu?</i>	Zatancujeme si trochu?
<i>Je dors peu.</i>	Nespávam veľa.

3.2 Postavenie prísloviek

Príslovky obvykle stoja **za** slovesom:

Elle aime beaucoup le cinéma.   Má veľmi rada kino.
Elle sort souvent.   Veľa chodí von.

Príslovky často stoja **pred** prídavným menom alebo inou príslovkou:

C'est un très beau film.   To je naozaj dobrý film.
Je l'aime vraiment beaucoup.   Ja to naozaj milujem.

4 Porovnávanie

4.1 Komparatív

Na porovnávanie dvoch vecí použijeme *plus*, *moins* alebo *aussi*:
plus + prídavné meno/príslovka + *que*   více ... než
moins + prídavné meno/príslovka + *que*   menej ... než
aussi + prídavné meno/príslovka + *que*   rovnako ... ako

- ◆ S prídavným menom:
Julien est plus sportif que Florence.
Julien je športovejší typ než ako Florence.
La natation est moins populaire que le football.
Plávanie je menej populárne než futbal.
Elle est aussi sportive que moi.
Ona je rovnako športová ako ja.
Bon (dobrý) a *mauvais* (špatný) sú výnimky:
bon → *meilleur*   *mauvais* → *pire*
Les légumes sont meilleurs pour la santé que le chocolat.
Zelenina je pre vaše zdravie lepšia než čokoláda.
Le chocolat est pire que les légumes.
Čokoláda je horšia než zelenina.
- ◆ S príslovkami:
Il parle plus lentement que le prof.
Hovorí pomalšie než učiteľ(ka).
Il parle anglais moins couramment que Marc.
Nemluví tak plynule anglicky jako Marc.
Il joue aussi mal que Sophie.
Hrá tak zle ako Sofie.
Bien (dobro) je výjimka: *bien* → *mieux*
Il joue bien mais je joue mieux que lui.
Hrá dobre, ale ja hrám lepšie než on.

4.2 Superlatív

Na vyjadrenie „najväčší/najviac“ alebo „najmenší/najmenej“ použijeme *le, la* alebo *les* pred *plus* alebo *moins* + prídavné meno/príslovka.

- ◆ S prídavnými menami:
*C'est la destination de vacances **la plus populaire** chez les Français.*
Pre Francúzov je to najobľúbenejšie rekreačné stredisko.
*Commence par l'exercice **le moins difficile**.*
Začnite tým najmenej ťažkým cvičením.
*C'est en banlieue que nos associations sont **les plus actives**.*
Na predmestiach sú naše združenia najaktívnejšie.
Výnimky:
bon → *le/la meilleur(e)*   *mauvais* → *le/la pire*
*Elle a le **meilleur** mode de vie.*
Jej životný štýl je najlepšie.
*Fumer des cigarettes, c'est le **pire**.*
To najhoršie je fajčenie.
- ◆ S príslovkami (vždy sa používa *le, la* alebo *les*):
*C'est elle qui joue **le plus** fréquemment.*
Je to ona, kto hrá najčastejšie.
*Mon frère conduit **le moins** prudemment.*
Môj brat riadi auto najmenej opatrne.
Výnimka: *le mieux* (nejlépe):
*Qui fait **le mieux** la cuisine?* Kto varí **najlepšie**?

4.3 plus de, moins de, autant de + pod. meno

Na vyjadrenie „viac/menej“ použijeme *plus de, moins de, autant de*.

- ◆ Ak chceme povedať „najviac/najmenej“ niečoho, pripojíme *le/lalles, plus de/moins de*.
*J'ai plus **d'expérience** que toi.*
Mám viacej skúseností než ty.
*Il a **moins d'argent** que moi.*
Má menej peňazí než ja.
*Il a **autant de** patience que son père.*
Má toľko trpezlivosti ako jeho otec.
*C'est moi qui ai le **plus** d'expérience.*
To já mám najviac skúseností.
*C'est elle qui a le **moins** de temps.*
To ona má najmenej času.

5 Predložky a spojky

5.1 à (u/v, k, v, na)

- ◆ Hovoríme o čase:
*Il arrive **à** quatre heures.*
Príde o štvrtej hodine (on).
- ◆ Hovoríme o mieste:
◆ Iné použitia:
*Il est allé **à** Strasbourg.*
Išiel do Štrasburgu.
*J'habite **à** la campagne.*
Bývame na vidieku.
*Ils se retrouvent **au** théâtre.*
Stretnú sa v divadle.
- ◆ Pamätajte si:
à 10 kilomètres   10 kilometrov **od**
à 10 minutes   10 minút **od**
à pied/à vélo   pešo/**na** bicykli
à Noël   **na** Vianoce

Použitie *à l'* pred samohláskou a nemým *h*: *à l'église, à l'hôpital.*

à + le → *au*   *à + la* → *à la*
à + l' → *à l'*   *à + les* → *aux*

5.2 de

*Il vient **de** Paris.*   Pochádza z Paríža (on).
*Il téléphone **de** son travail.*   Telefonuje z práce (on).
*le livre **de** ma mère*   kniha mojej matky
*les vacances **de** Noël*   vianočné sviatky
***de** 8h à 17h*   **od** 8 hodiny ráno do 5 popoludní

- ◆ Pamätajte si:
de + le → *du*   *de + la* → *de la*
de + l' → *de l'*   *de + les* → *des*

5.3 en (v, do)

- ◆ Hovoríme o krajinách:
Väčšina krajín je ženského rodu. Na vyjadrenie „v“ alebo „do“ týchto krajín použijeme *en*:
*Vous allez **en** France?*   Idete **do** Francúzska?
*Ils vivent **en** Ecosse.*   Oni bývajú **v** Škótsku.
Pre krajiny mužského rodu sa používa predložka *au* (alebo *aux*, ak je názov zeme v množnom čísle):

Cardiff est **au** pays de Galles.

Cardiff je **vo** Wales.

Il est né **aux** Antilles.

Narodil sa v Západnej Indii.

◆ **Hovoríme o čase:**

en juin, en été, en 2001, en une heure

◆ **Hovoríme o doprave:**

en bateau lodou (v slovenčine bez predložky)

◆ **Iné použitie:**

<i>en anglais</i>	anglicky
<i>en coton</i>	vyrobene z bavlny
<i>en bleu</i>	v modrej
<i>en vacances</i>	na dovolenke
<i>en désordre</i>	v neporiadku
<i>en forme</i>	fit/v dobrej forme
<i>en bonne santé</i>	zdravý

Pozrite sa na 6.6 na *en* ako zámeno.

5.4 Pozícia

Niektoré predložky vyjadrujú polohu niečoho:

devant (pred), *derrière* (za, vzadu), *entre* (medzi), *sur* (na, na vrchole/špici), *sous* (pod).

5.5 Iné bežné predložky

<i>après l'école</i>	po škole
<i>avant demain</i>	skôr než zajtra
<i>avec Sophie</i>	so Sofiou
<i>chez moi</i>	doma/ku mne domov
<i>chez le docteur</i>	u lekára/k lekárovi
<i>depuis trois ans</i>	po tri roky
<i>depuis 1987</i>	od roku 1987
<i>par le train</i>	vlakom
<i>par ici/là</i>	tadiaľto/tadiaľ
<i>pendant les vacances</i>	počas prázdnin
<i>pendant deux ans</i>	po dva roky
<i>pour toi</i>	pre teba
<i>pour un an</i>	počas 1 roku
<i>sans toi</i>	bez teba
<i>sans regret</i>	bez ľúlosti
<i>vers 8 heures</i>	o 8 hodine
<i>vers Paris</i>	blízko/smerom k Parížu

5.6 Spojky

Niektoré bežné slová, ktorými spájame výrazy:

- ◆ *alors* potom/tak
*Il n'est pas venu, **alors** je suis partie.*
Neprišiel, **tak** som odišiel.
  - ◆ *donc* tudíž/proto, takže
*Il y a moins d'emplois **donc** plus de chômage.*
Je menej pracovných miest, **takže** je väčšia nezamestnanosť.
  - ◆ *et* a
*Elle souffre du racisme **et** du sexisme.*
Trpí rasizmom **a** diskrimináciou žen.
  - ◆ *mais* ale
*Il travaille **mais** il aimerait mieux étudier.*
Pracuje, **ale** radšej by študoval.
  - ◆ *ou (bien)* alebo
*Il pense s'installer à Paris **ou** à Marseille.*
Premýšľa o tom, že sa usadí v Paríži **alebo** Marseille.
  - ◆ *parce que* pretože
*La chambre était super **parce qu'**il y avait une vue.*
Tá izba bola skvelá, **pretože** z nej bol výhľad.
  - ◆ *pourtant* napriek tomu/aj keď
*J'aime dessiner et **pourtant** je suis nulle!*
Rád maľujem, **napriek tomu** som v maľovaní nepoužiteľný!
  - ◆ *puis* potom/nabudúce
*Lisez le texte **puis** répondez aux questions.*
Čítajte text a **potom** odpovedzte na otázky.
  - ◆ *quand* keď
*Elle était contente **quand** elle a eu ses résultats.*
Bola šťastná **keď** dostala svoje výsledky.
- Ďalšie spojky:
car (lebo, ved), *cependant* (avšak), *sinon* (ak nie),
comme (ako/pretože), *puisque* (pretože), *dès que* (len čo),
depuis que (odvtedy, čo), *pendant que* (zatiaľ čo).
- ◆ Za niektorými spojkami musí nasledovať sloveso v konjunktíve (viď 9.3):
bien que (aj keď), *afin que* (aby), *pour que* (aby),
à moins que (pokiaľ nie), *pourvu que* (za predpokladu, že).
*Elle a réussi **bien qu'**elle n'ait aucun diplôme.*
Uspela napriek tomu nemá žiadnu kvalifikáciu.
*Il n'aura pas le bac **à moins qu'**il se mette à travailler.*
On tu maturitu neurobí, pokiaľ okamžite nezačne študovať.

6 Zámená

Zámeno je krátke slovo, ktoré sa používa miesto podstatného mena, frázy alebo myšlienky. Pomáha zamedziť opakovaniu rovnakých slov.

J'ai parlé au directeur et le directeur a signé ma demande de stage. Je vais envoyer ma demande de stage à Paris. →

J'ai parlé au directeur et il a signé ma demande de stage.

Je vais l'envoyer à Paris.

Hovoril som s riaditeľom a on (ten riaditeľ) mi podpísal žiadosť o pracovné zaradenie. Pošlem ju (tú žiadosť) do Paríža.

6.1 Podmetové zámená

Podmet slovesa vyjadruje, kto alebo čo robí činnosť vyjadrenú slovesom.

Francúzske podmetové slovesá sú:

ja	=	<i>je</i> <i>j'</i>	pred samohláskou alebo nemým <i>h</i> , napr. <i>j'aime/j'habite</i>
ty	=	<i>tu</i> <i>vous</i>	pre dieťa, priateľa alebo príbuzného pre dospelého, s ktorým nie ste spriaznený, alebo pre viacej ľudí
on	=	<i>il</i>	pre chlapca alebo muža
ona	=	<i>elle</i>	pre dievča alebo ženu
ono	=	<i>il</i>	ak je vec, ku ktorej sa vzťahuje, rodu mužského
		<i>elle</i>	ak je vec, ku ktorej sa vzťahuje, rodu ženského
my	=	<i>nous</i> <i>on</i>	<i>On</i> sa používa v konverzácii viac než <i>nous</i> . Keď hovoríte s priateľmi alebo im píšete, použijete <i>on</i> . Vo formálnej- ších listoch sa používa <i>nous</i> .
oni	=	<i>ils</i> <i>ils</i> <i>elles</i> <i>on</i>	pre mužský rod v množnom čísle pre zmiešanú skupinu (mužský + ženský rod) pre ženský rod v množnom čísle pre ľudí obecne

- ♦ *On* môže znamenať „vy, my, oni“ alebo „jeden každý“. Je za ním vždy rovnaký tvar slovesa *il/elle*.

On peut travailler à 15 ans.

Môžete dostať prácu, keď vám bude 15.

Au Québec, on parle français.

V Quebecu hovoria (oni) po francúzsky.

On s'est bien amusés.

My sme sa dobre bavili.

6.2 Priame predmetové zámená

Priame predmetové zámeno nahradzuje podstatné meno, ktoré je predmetom nejakého slovesa a stojí za ním priamo, tj. bez predložky. Priame predmetové zámená vo francúzštine sú:

<i>me*</i>	mě, mne	<i>nous</i>	nás
<i>te*</i>	tě, tebe	<i>vous</i>	vás
<i>le*</i>	ho	<i>les</i>	je
<i>la*</i>	ji		

**m'*, *t'* a *l'* pred slovami začínajúcimi samohláskou alebo nemým *h*

Je connais **Ahmed**. Je vois souvent **Ahmed**. → Je **le** vois souvent.

Poznám **Ahmeda**. Často **Ahmeda** vídavam. → Často **ho** vídam.

6.3 Nepriame predmetové zámená

Nepriame predmetové zámeno nahradzuje podstatné meno (obvykle osobu), ktoré je predmetom nejakého slovesa, ale je k nemu viazané predložkou, obvykle *à*.

Nepriame predmetové zámená vo francúzštine sú:

<i>me/m'</i>	mne, mnou	<i>nous</i>	nám, nami
<i>te/t'</i>	tebe, tebou	<i>vous</i>	vám, vami
<i>lui</i>	(je)mu, ním (mužský a stredný rod)	<i>leur</i>	im, nimi
<i>lui</i>	jej, ju		

*Tu parles **à Ahmed**? Je parle souvent à Ahmed. → Je **lui** parle souvent.*

Hovorieváš s **Ahmedom**? Často sa rozprávam s Ahmedom. → Často s **ním** hovorím.

Tieto zámená potrebujeme po slovesách ako sú: *dire à, donner à, parler à, demander à, répondre à*

Niektorá slovesá sa spájajú s nepriamym predmetom vo francúzštine, ale nie v slovenčine.

*J'ai vu Alain et je **lui** ai demandé de venir me voir.*

Videl som Alana a požiadal som **ho**, aby ma prišiel navštíviť.

6.4 Zvratné zámená

Tieto zámená sa používajú pre tvorenie zvratných slovies (viď 7.2):

je	me/m'	se/si
tu	te/t'	se/si
il/elle/on	se/s'	se/si
nous	nous	se/si
vous	vous	se/si
ils/elles	se/s'	se/si

6.5 y

Y sa používa miesto à (alebo en) + názov nejakého miesta.

Elle va **à la boucherie**. Elle **y** va.

Chodí **do mäsiarstva** (ona). Ona **tam** chodí.

On joue **au parc**. On **y** joue.

Ľudia hrajú **v parku**. Ľudia **tam** hrajú.

Bežne sa y používa miesto lui/leur (viď 6.3) vo vzťahu k veciam, dejom, myšlienkam, pojmom, ako protikladu k ľuďom a zvieratám:

Tu as assisté **au concert**? Oui, j'y ai assisté.

Navštívil si ten koncert? Áno, navštívil som ho.

Tu penseras **à téléphoner**? Oui, j'y penserai.

Zapamätáš si, že máš zatelefonovať? Áno, zapamätám si to.

6.6 en

En nahradzuje du/de la/des + podstatné meno. Môže znamenať „nejaký/akýkoľvek z neho/z nich“.

Tu as **des devoirs** à faire? Oui, j'**en** ai. J'**en** ai trop.

Máš **nejaké domáce úlohy**? Áno, mám **nejaké**. Mám ich príliš mnoho.

Je voudrais des **pommes**. Désolé, il n'y **en** a plus.

Rád by som si vzal **nejaké jablká**. Ľutujem, žiadne nezostali.

En tiež používa namiesto de + podstatné meno po slovesách *discuter de*, *se souvenir de*:

Notez vos idées. Discutez-**en**.

Poznamenajte si svoje nápady. Hovorte o **nich**.

6.7 Postavenie predmetových zámen

Predmetové zámená stoja priamo pred slovesom:

Je **les** aime bien.

Mám **ich** rád.

Je **lui** dis tout.

Poviem **mu/jej** všetko.

J'y **vais** à pied.

Chodím **tam** pešky.

J'**en** voudrais un peu.

Rád by som si **nejaké** dal.

V zložených časoch je zámeno pred časťou *avoir* alebo *être* slovesa:

Je ne **l'ai** pas écouté.

Nepočúval som **ho**.

Je **leur** ai donné mon adresse.

Dal som **im** svoju adresu.

Il **y** est déjà allé.

On už **tam** bol.

J'**en** ai lu trois.

Už som čítal tri (**z nich**).

Keď sú pri sebe dve slovesá (sloveso + infinitív), zámeno stojí pred infinitívom:

Je vais **en** prendre un.

Vezmem si jedno (**z nich**).

Je ne peux pas **y** aller.

Nemôžem **tam** ísť.

Je voudrais **lui** donner ça.

Rád by som toto dal **jemu/jej**.

Keď je vo vete niekoľko predmetových zámen, ich poradie je nasledujúce:

1	2	3	4	5
me				
te	le			
se	la	lui	y	en
nous	les	leur		
vous				

Je **te le** donne.

Dám to **tebe**.

Je **lui en** ai parlé.

Už som s **ním/ňou o tom** hovoril.

- U záporného rozkazovacieho spôsobu je zámeno pred slovesom:

Ne **les** appelle pas!

Nevolaj mu!

U kladného rozkazovacieho spôsobu je zámeno za slovesom a pridá sa spojovník:

Appelle-**les!**

Zavolaj im!

U kladného rozkazovacieho spôsobu *me* a *te* prechádza v *moi* a *toi*:

Ne **me** parle pas de travail, parle-**moi** plutôt de vacances!

Nerozprávaj sa so mnou o práci, rozprávaj sa so mnou o prázdninách/dovolenke.

Grammaire

Pri kladných imperatívoch sú stĺpce 1 a 2 v tabuľke kapitoly 6.7 zamenené:

Donne-le-moi! Daj to mne!

Vid' imperatívy v kapitole 9.1.

6.8 Zdôrazňovacie zámená

<i>moi</i>	mne, já	<i>nous</i>	nás, my
<i>toi</i>	tebe	<i>vous</i>	vás
<i>lui</i>	ho, on	<i>eux</i>	ich (m. r.), oni
<i>elle</i>	ji, ona	<i>elles</i>	ich (ž. r.), ony

Použitie zdôrazňovacích zámen:

- na zdôraznenie podmetového zámena:
Moi, je trouve que c'est normal. Et toi?
Ja myslím, že to je ospravedlniteľné. A čo ty?
Vous aimez le sport? Nous, on adore ça.
Máte radi športy? My ich milujeme.
- po predložkách ako sú *devant, avec* a *chez*:
Il est devant moi.
Je predo mnou.
Il travaillera avec moi.
Bude pracovať so mnou.
Je vais chez lui.
Idem k nemu domov.
- po *c'est* a *ce sont*:
C'est lui qui me l'a dit.
To on mi to povedal.
Ce sont elles les responsables.
Oni sú za to zodpovední.
- ako jednoslovná odpoveď na otázku:
Qui joue du piano? Moi!
Kto hrá na piano? Ja.
- pri porovnávaní
Il est plus timide que moi.
On je hanblivejší než ja.
- na vyjadrenie vlastníckeho vzťahu:
C'est à toi ou à moi?
Je to tvoje alebo moje?

6.9 Vzťažné zámená

Vzťažné zámená sa používajú na spojenie dvoch častí vety a na obmedzenie opakovania slov.

<i>qui</i>	kto, čo, ktorý
<i>que</i>	kto, čo, ktorý, ktorého, ktorému
<i>où</i>	kam, kde, kedy
<i>dont</i>	ktorého

- Ak má byť nahradené podstatné meno, ktoré je podmetom slovesa, použijeme *qui*:
J'ai un frère. Mon frère s'appelle Ahmed. →
J'ai un frère qui s'appelle Ahmed.
Mám brata, ktorá sa volá Ahmed.
- Ak má byť nahradené podstatné meno, ktoré je predmetom slovesa, použijeme *que*:
J'ai un frère. J'aime beaucoup mon frère. →
J'ai un frère que j'aime beaucoup.
Mám brata, ktorého mám veľmi rád.
- Vo význame „kde“ alebo „kedy“ použijeme *où*:
C'est là où j'habite. To to je miesto, kde bývam.
C'était le jour où je suis arrivé.
Bol to deň, kedy som prišiel.
- Vo význame „ktorému/ktorým“ alebo „ktorého“ sa používa *dont*:
C'est le prof dont je t'ai parlé.
To je ten učiteľ, sa ktorým/som o tom hovoril.
Le directeur, dont le bureau est au bout du couloir, n'est jamais là.
Riaditeľ, ktorého kancelária je na konci chodby, tam nikdy nie je.

6.10 Privlastňovacie zámená samostatné

Vo francúzštine sa zámeno mení podľa toho, kto vlastní predmet a tiež podľa toho, či je predmet rodu mužského alebo ženského a v jednotnom alebo množnom čísle..

	jednotné číslo		množné číslo	
	muž. rod	žen. rod	muž. rod	žen. rod
môj	<i>le mien</i>	<i>la mienne</i>	<i>les miens</i>	<i>les miennes</i>
tvoj	<i>le tien</i>	<i>la tienne</i>	<i>les tiens</i>	<i>les tiennes</i>
jeho/ jej	<i>le sien</i>	<i>la sienne</i>	<i>les siens</i>	<i>les siennes</i>
náš	<i>le nôtre</i>	<i>la nôtre</i>	<i>les nôtres</i>	<i>les nôtres</i>
váš	<i>le vôtre</i>	<i>la vôtre</i>	<i>les vôtres</i>	<i>les vôtres</i>
ich	<i>le leur</i>	<i>la leur</i>	<i>les leurs</i>	<i>les leurs</i>

J'aime bien tes parents. Les miens m'énervent.

Mám rád твоjich rodičov. **Moji** mi idú na nervy.

Je ne m'entends pas avec ma sœur mais je m'entends bien avec la tienne.

Neznášam sa so svojou sestrou, ale s **tvojou** vychádzam veľmi dobre.

6.11 Ukazovacie zámená

Vo francúzštine k nim patrí niekoľko rôznych slov: *celui*, *ce*, *cela*, *ça*.

- ◆ *Celui* sa mení tak, aby bolo v zhode s podstatným menom, ktoré nahradzuje:

	jednotné číslo	množné číslo
mužský rod	<i>celui</i>	<i>ceux</i>
ženský rod	<i>celle</i>	<i>celles</i>

*J'aime bien mon pull mais je préfère **celui** de Paul.*
Páči sa mi môj sveter, ale ešte viac ten Pavlov.

*Je m'occupe des jeunes enfants, **ceux** qui ont moins de cinq ans.*

Starám sa o malé deti, ale len tie, ktoré ešte nemajú päť rokov.

Za *celui* môžeme pridať *-ci* alebo *-là* pre väčší dôraz alebo kontrast medzi dvomi vecami:

*Je voudrais des sandales. **Celles-ci** ou **celles-là**?*

Chcel by som nejaké sandále. Tieto, alebo tamtie?

Viac je v kapitole 1.5 (ukazovacie zámená nesamostatné): *ce*, *cet*, *cette*, *ces* + podstatné meno s *-ci*, *-là*.

- ◆ *Cel/C'* sa väčšinou používa so slovom *être*.
Ce sont mes amis. Oni sú moji priatelia.
C'est bon. To je pekné/milé.
- ◆ *Cela* vo význame „ten/to“ sa často skrakuje na *ça* alebo *c'*.
Le ski? J'adore ça! Lyžovanie? To milujem.
C'/Cela est facile à comprendre.
To je ľahké pochopiť.

6.12 Neurčité zámená

Bežne používané neurčité zámená sú:
quelque chose (niečo), *quelqu'un* (niekto),
tout/tous (všetok/celý), *autre(s)* (iný), *chacun(e)* (každý).

Ďalšie neurčité zámená:

quelques-uns (nejaký, niekoľko), *plusieurs* (niekoľko),
certain (nejaký), *n'importe qui* (ktokoľvek), *n'importe quoi*
(čokoľvek), *pas grand-chose* (nie mnoho).

*Tu veux faire **quelque chose**?*

Chceš niečo urobiť?

*J'ai parlé à **quelqu'un**.*

Hovoril som s niekým.

*C'est **tout**?*

Je to všetko?

*Les élèves sont **tous** venus à la réunion.*

Všetci žiaci prišli na to zhromaždenie.

J'ai lu un livre de Camus.

Čítal som knihu od Camusa.

*Je voudrais en lire un **autre**.*

Rád by som si prečítal ďalšiu.

7 Slovesá: infinitív, zvrtné slovesá, neosobné slovesá

7.1 Infinitív

Infinitív je základný, nečasovaný tvar slovesa, napr. *parler*, hovoriť.

Infinitív vo francúzštine končí na *-er*, *-ir*, *-re* alebo *-oir/-oire*, napr. *écouter*, *choisir*, *prendre*, *pouvoir*, *boire*. Pred infinitív zvrtného slovesa (viď. 7.2) patrí zvrtné zájmeno *se* alebo *s'*, napr. *s'ennuyer*.

Aby sme mohli sloveso použiť vo vete, obvykle zmeníme infinitív na iný tvar (to znamená, že sloveso časujeme), pričom sa riadime vzormi, ktoré sa musíme naučiť. Mnoho sloves sa časuje podľa rovnakého vzoru (= pravidelné slovesá). Iná majú svoje vlastné schemata (= nepravidelné slovesá).

Infinitívy sa používajú niekoľkými spôsobmi:

- ako podstatné mená
Travailler, quelle horreur! Pracovať, aké hrozné!
- v pokynoch
Mettre à four chaud. Vložiť do teplej trúby.
- za iným slovesom
Niekedy sú vo vete vedľa seba dve slovesá. Vo francúzštine tvar prvého slovesa závisí na tom, kto je pôvodcom deja, druhé sloveso je v infinitíve:
*On **doit** faire un exposé demain.*
Zajtra musíme urobiť prezentáciu.
*Je **vais** voir un dentiste tous les six mois.*
Chodím k zubárovi každých šesť mesiacov.
*Il **faut** passer un examen.*
Musíš ísť na skúšku.
- sloveso + *à* + infinitív
aider à, apprendre à, arriver à, s'attendre à, commencer à, continuer à, se décider à, s'entraîner à, s'habituer à, hésiter à, inviter à, se mettre à, penser à, réussir à
*Il **commence** à pleuvoir.* Začína pršať.
- sloveso + *de* + infinitív
accepter de, s'arrêter de, avoir envie/peur de, choisir de, conseiller de, décider de, demander de, dire de, empêcher de, envisager de, essayer de, éviter de, finir de, oublier de, permettre de, promettre de, proposer de, refuser de, risquer de, suggérer de, venir de

Grammaire

Il m'a conseillé de continuer mes études et j'ai donc décidé d'aller à l'université.

Poradil mi, aby som pokračoval v štúdiu, tak som sa rozhodol ísť na univerzitu.

6 *pour/sans/avant de* + infinitív

Použite infinitív po *pour* (aby/preto, aby), *sans* (bez), *avant de* (pred):

*Je vais en France **pour** apprendre le français.*

Idem do Francúzska učiť sa francúzštinu.

*On ne peut pas progresser **sans** connaître la grammaire.*

Nemôžeš robiť pokroky bez znalosti gramatiky.

*Prenez votre temps **avant de** répondre.*

Neponáhľaj sa s odpoveďou.

7 *être en train de* + infinitív

Na vyjadrenie skutočnosti, že sa dej koná v okamžiku prejavu alebo písania, sa používa *être en train de* a infinitív:

*Il est **en train de** manger.*

Práve je.

◆ **Minulý infinitív**

Minulý infinitív sa používa po *après*, aby sme vyjadrili, že niečo už bolo urobené. Tvorí sa pomocou *avoir* alebo *être* a minulého prídavia (viď 8.3).

*Après **avoir mangé**, il est parti.*

Potom, čo sa najedol, odišiel.

*Après **être rentrées**, mes sœurs ont bu un café.*

Keď sa moje sestry vrátili, vypili si kávu.

7.2 Zvratné slovesá

Zvratné slovesá vyžadujú ďalšie zámeno medzi podmet a sloveso.

podmet	zámeno	sloveso	
je	me	lève	vstávam (si)
je	m'	habille	obliekam sa

Zvratné zámená sa menia podľa podmetu, ku ktorému sa vzťahujú (viď 6.4):

je	+ me/m'	nous	+ nous
tu	+ te/t'	vous	+ vous
il/elle/on	+ se/s'	ils/elles	+ se/s'

Sloveso sa mení ako každé iné sloveso napr. *s'amuser* (dobré sa baviť) v prítomnom čase:

<i>je m'amuse</i>	bavím sa
<i>tu t'amuses</i>	bavíš sa
<i>il/elle/on s'amuse</i>	on/ona/ono sa baví
<i>nous nous amusons</i>	bavíme sa
<i>vous vous amusez</i>	bavíte sa
<i>ils/elles s'amusent</i>	oni sa bavia

se lever, se laver, se brosser les dents, se coucher, se reposer, s'amuser, s'ennuyer, se décider à, s'en aller, se mettre à

◆ **Záporný tvar zvrtných zámen**

V záporných vetách zápornky obklopujú zámeno i sloveso.

*On **ne s'ennuie pas** ici.*

Tu sa nebude/nebudete nudiť.

*Je **ne me couche jamais** tôt.*

Nikdy nechodím spať skoro.

◆ **V otázkach** zostane zvrtné zámeno pred slovesom:

Tu te couches à quelle heure?/A quelle heure est-ce que tu te couches?/A quelle heure te couches-tu?

O kolkej chodievaš spať?

◆ **Rozkazovací spôsob zvrtných slovies**

V kladnom rozkaze sa *te* mení na *toi* a zámeno má pozíciu **za** slovesom:

*Couche-**toi!*** Chod' spať.

*Habille-**toi!*** Obleč sa.

V zápornom rozkaze sa zámeno nemení a zostáva **pred** slovesom:

*Ne **te** couche pas!* Neodoberaj sa do postele.

*Ne **t'**habille pas!* Neobliekaj sa.

◆ **Minulý čas (perfektum) zvrtných slovies**

U zvrtných slovies tvoríme minulý čas pomocou *être* (takže minulé prídavia musí byť v zhode s podmetom slovesa). Zámeno zostane pred slovesom:

Je me suis réveillé(e) à six heures.

Prebudil som sa o 6. hodine.

Les enfants se sont couchés.

Deti išli do postele.

Sophie s'est bien amusée.

Sofia sa mala dobre.

7.3 Neosobné slovesá

Neosobné slovesá sú slovesá, ktoré sa používajú iba v 3. osobe jednotného čísla (tvar *il*).

Tie najbežnejšie sú:

il y a, il reste, il manque

il faut, il vaut mieux, il s'agit de, il paraît que, il suffit de

Frázy vo vzťahu k počasiu – *il pleut, il neige, il fait beau/ mauvais/nuageux, atď.*

Il reste trois questions à faire.

Zostáva urobiť tri otázky.

Il s'agit de la période coloniale française.

Je to o francúzskom koloniálnom období.

Il suffit de bien réfléchir. Stačí len poriadne premýšľať.

Il vaut mieux partir tôt. Najlepšie je včas odísť.

8 Slovesné časy

8.1 Prítomný čas

Prítomný čas sa používa na vyjadrenie dejov alebo skutočností:

- 1 ktoré prebiehajú teraz.
Je vais au cinéma.
Idem do kina.
- 2 ktoré sa dejú pravidelne
Je vais au cinéma le lundi.
V pondelok chodím do kina.
- 3 ktoré začali v minulosti a prebiehajú do súčasnosti
J'habite tout près du cinéma depuis trois ans.
Bývam už tri roky blízko kina.
- 4 ktoré nastanú v blízkej budúcnosti
Je vais au cinéma demain.
Zajtra idem do kina.
- 5 ktoré sa vzťahujú k historickým udalostiam – ožívujú ich
Louis and Auguste Lumière inventent le cinématographe en 1985.
Louis and Auguste Lumière vynášli kino v roku 1895.
- 6 ktoré sa vzťahujú k niečomu nadčasovému alebo všeobecne platnému
La Lune tourne autour de la Terre.
Mesiac obieha okolo Zeme.

Koncovka slovesa sa mení podľa toho, kto je pôvodcom deja:

Je regarde la télé. Nous regardons la télé.

Dívam na televíziu. Dívame sa na televíziu.

V prítomnom čase sa väčšina sloves riadi rovnakým vzorom, tzn. majú pravidelné koncovky.

Slovesá končiacie na *-er*, ako je *aimer*:

<i>j'</i>	aime	<i>nous</i>	aimons
<i>tu</i>	aises	<i>vous</i>	aimez
<i>il/elle/on</i>	aime	<i>ils/elles</i>	aiment

Najdôležitejšia výnimka: *aller*

Slovesá končiacie na *-ir*, ako je *choisir*:

<i>je</i>	choisis	<i>nous</i>	choisissons
<i>tu</i>	choisis	<i>vous</i>	choisissez
<i>il/elle/on</i>	choisit	<i>ils/elles</i>	choissent

Ďalšie pravidelné *-ir* slovesá: *finir, remplir*

Slovesá končiacie na *-re*, ako je *vendre*:

<i>je</i>	vends	<i>nous</i>	vendons
<i>tu</i>	vends	<i>vous</i>	vendez
<i>il/elle/on</i>	vend	<i>ils/elles</i>	vendent

Ďalšie pravidelné *-re* slovesá: *attendre, descendre, répondre*

◆ Nepravidelné slovesá v prítomnom čase

Niektoré slovesá sa neriadia týmito pravidelnými vzormi a sú značne nepravidelné. Pozrite sa do tabuľky v kap. 15 na niektoré často sa vyskytujúce nepravidelné slovesá.

◆ être en train de + infinitív

Toto použijeme miesto prítomného času, aby sme zdôraznili, že niečo prebieha práve v čase prejavu alebo písania:

C'est quoi, ce bruit? – Ils sont en train de refaire la chaussée.

Čo je to za hluk? – Práve robia nový povrch vozovky.

◆ depuis + prítomný čas

Depuis môžeme preložiť ako „od“ alebo „počas“.

Tento tvar používame na vyjadrenie deja, ktorý začal v minulosti a stále ešte prebieha.

J'habite au Canada depuis 1999.

Bývam v Kanade od roku 1999 (ešte tam bývam).

Ma sœur est infirmière depuis deux ans.

Moja sestra je zdravotnou sestrou dva roky (a stále je).

8.2 Minulý čas (perfektum)

Sloveso v minulom čase popisuje ukončený dej, ktorý sa konal v minulosti. Používa sa v hovore, korešpondencii a neformálnych rozprávaniach.

Väčšinou sa sloveso prekladá do slovenčiny dokonavým slovesom.

J'ai mangé une pomme.

Zjedol som jablko.

Ils sont venus me voir.

Prišli ma navštíviť.

Perfektum je tvorené dvoma časťami: prítomným časom *avoir* alebo *être* + minulým príchastím hlavného slovesa.

Podrobnejšie viď 8.3, 8.4, 8.5 a 8.6.

Záporné tvary perfekta sú v kapitole 12.6.

8.3 Minulé príchastie

Minulé príchastie sa používa v minulom čase a niektorých iných zložených časoch (viď 8.10, 8.14 a 9.3).

Pravidelný spôsob tvorenia minulého príchastie je: vezmeme infinitív slovesa a zmeníme jeho koncovku:

- ♦ infinitívy končiace na *-er*: odoberte *-er* a pridajte *-é*
mang~~e~~ → *mangé*   *parl~~e~~* → *parlé*
- ♦ infinitívy končiace na *-ir*: odoberte *-ir* a pridajte *-i*
chois~~i~~ → *choisi*   *sorti~~x~~* → *sorti*
- ♦ infinitívy končiace na *-re*: odoberte *-re* a pridajte *-u*
vend~~x~~ → *vendu*   *descend~~x~~* → *descendu*

Existujú výnimky z týchto pravidiel a budete sa ich musieť naučiť spamäti. Niektorí bežné minulé príchastia:

avoir → *eu*

boire → *bu*

conduire → *conduit*

connaître → *connu*

courir → *couru*

croire → *cru*

devoir → *dû*

dire → *dit*

écrire → *écrit*

être → *été*

faire → *fait*

lire → *lu*

mettre → *mis*

mourir → *mort*

naître → *né*

ouvrir → *ouvert*

pleuvoir → *plu*

pouvoir → *pu*

prendre → *pris*

recevoir → *reçu*

rire → *ri*

savoir → *su*

suivre → *suivi*

tenir → *tenu*

venir → *venu*

vivre → *vécu*

voir → *vu*

vouloir → *voulu*

8.4 avoir + minulé príchastie

Väčšina sloves má v minulom čase *avoir* + minulé príchastie.

<i>j'</i>	<i>ai</i>	<i>chanté</i>	(Spieval som.)
<i>tu</i>	<i>as</i>	<i>chanté</i>	
<i>il</i>	<i>a</i>	<i>chanté</i>	
<i>elle</i>	<i>a</i>	<i>chanté</i>	
<i>on</i>	<i>a</i>	<i>chanté</i>	
<i>nous</i>	<i>avons</i>	<i>chanté</i>	
<i>vous</i>	<i>avez</i>	<i>chanté</i>	
<i>ils</i>	<i>ont</i>	<i>chanté</i>	
<i>elles</i>	<i>ont</i>	<i>chanté</i>	

(Viď 8.6 – zhoda minulého príchastia s *avoir*.)

8.5 être + minulé príchastie

U niektorých sloves tvoríme minulý čas pomocou *être*. Sú to väčšinou slovesá vyjadrujúce pohyb. Mnoho z nich je možné sa učiť ako dvojice:

<i>arriver/partir</i>	prísť/odísť
<i>entrer/sortir</i>	ísť dovnútra/ísť von
<i>aller/venir</i>	ísť/prísť
<i>monter/descendre</i>	stúpať/klesať
<i>devenir/rester</i>	stať sa (čím)/zostať (čím)
<i>naître/mourir</i>	narodiť sa/zomrieť
<i>revenir/retourner</i>	prísť späť/ísť späť
<i>rentrer</i>	ísť (niekam)/vrátiť sa domov
<i>tomber</i>	padat'

Všetky zvrtné slovesá tvoria minulý čas pomocou *être* (viď 7.2).

<i>je</i>	<i>suis</i>	<i>sorti(e)</i>	(Šiel som von)
<i>tu</i>	<i>es</i>	<i>sorti(e)</i>	
<i>il</i>	<i>est</i>	<i>sorti</i>	
<i>elle</i>	<i>est</i>	<i>sortie</i>	
<i>on</i>	<i>est</i>	<i>sorti(e)(s)</i>	
<i>nous</i>	<i>sommes</i>	<i>sorti(e)s</i>	
<i>vous</i>	<i>êtes</i>	<i>sorti(e)(s)</i>	
<i>ils</i>	<i>sont</i>	<i>sortis</i>	
<i>elles</i>	<i>sont</i>	<i>sorties</i>	

8.6 Zhoda minulého prítastia

◆ S être

Pokiaľ stojí minulé prítastia za pomocným slovesom, je treba dbať na zhodu prítastia s podmetom.

Paul: "Je suis **allé** en France."

Anne: "Je suis **allée** en France."

Prof: "Paul et Anne, vous êtes **allés** en France?"

Paul + Anne: "Oui, nous sommes **allés** en France."

On est **allés** en France."

Prof: "Anne et Lucie, vous êtes **allées** en France?"

Anne + Lucie: "Oui, nous sommes **allées** en France. On est **allées** en France."

◆ S avoir

Minulé prítastia sa obvykle nemení, keď stojí za slovesom *avoir* v minulom čase.

Mení sa len v jedinom prípade a to vtedy, ak stojí priamy predmet pred slovesom. Potom je potreba pridať *-e* pre ženský rod a *-s* pre množné číslo.

Marc a acheté une veste.

Priamy predmet (*une veste*) je za slovesom *a acheté*, takže tu nie je žiadna zhoda minulého prítastia.

Où est la veste que Marc a achetée? Je ne l'ai pas vue.

Priamy predmet (*la veste*) je pred slovesom *a achetée*, priame predmetové zámeno *l'* je pred slovesom *ai vue*, takže minulé prítastia je s nim v zhode (*achetée, vue*). (Táto zhoda sa netýka nepriamych predmetov.)

8.7 Imperfektum

Imperfektum sa používa:

- na opis, ako niekto vyzeral alebo aké niečo bolo v minulosti:

Quand elle **était** petite, elle **avait** les cheveux blonds.

Keď bola malá, mala svetlé vlasy.

La maison où **j'habitais** **était** grande et moderne.

Ten dom, v ktorom som býval, bol veľký a moderný.

- na opis nepretržitých alebo prerušovaných dejov v minulosti:

Il **était** assis et il **écoutait** la radio.

Sedel a počúval rádio.

Mon frère **faisait** ses devoirs quand je suis arrivée.

Keď som prišiel domov, môj brat vypracovával domácu úlohu.

- na opis niečoho, čo sa pravidelne stávalo minulosťou:

Je **commençais** à huit heures tous les matins.

Začínal som každé ráno o ôsmej hodine.

On **allait** voir ma grand-mère le dimanche.

V nedeľu sme chodievali na návštevu k mojej babičke.

- s *depuis*, keď dej trval po nejakú dobu, teraz je ukončený:

On **habitait** à Paris depuis un mois quand mon frère est né.

Bývali sme v Paríži už mesiac, keď sa môj brat narodil.

- po *si* v návrhoch a podmienkových vetách:

Si on **allait** à la piscine?

A čo takto zísť si na kúpalisko?

Si tu **travillais** plus, tu aurais de meilleurs résultats.

Keby si pracoval usilovnejšie, mal by si lepšie výsledky.

Keď tvoríme imperfektum, začneme od kmeňa slovesa:

Vzmememe tvar pre 1. osobu množného čísla v prítomnom čase a odstránime *-ons*.

regarder → nous regardo~~ns~~ → regard-

aller → nous allo~~ns~~ → all-

faire → nous fais~~ns~~ → fais-

voir → nous voyo~~ns~~ → voy-

Jediná výjimka:

être → (nous sommes) → ét-

Potom pridáme správnu koncovku podľa toho, kto/čo je pôvodcom deja. Koncovky sú rovnaké pre všetky slovesá.

	(termin.)	faire	commencer	être
je	-ais	faisais	commençais	étais
tu	-ais	faisais	commençais	étais
il/elle/on	-ait	faisait	commençait	était
nous	-ions	faisions	commencions	étions
vous	-iez	faisiez	commenciez	étiez
ils/elles	-aient	faisaient	commençaient	étaient

Slovesá ako *manger*, ktoré končia v 1. osobe množného čísla v prítomnom čase jedným *-e* naviac, a slovesá ako *prononcer*, ktoré menia *c* na *ç*, si ponechávajú tieto zmeny v imperfekte pred *a*. To zaisťujú mäkké znenie *g* a *c*, napr. *je mangeais* (jedol som), *je commençais* (začínal som).

8.8 Minulý čas alebo imperfektum?

Rozhodnúť sa, či použiť perfektum alebo imperfektum, môže byť celkom ťažké.

- Když mluvíte o dovršeném ději, který se stal v minulosti, použijte minulý čas:

Je suis allée à Paris en avion.

Letel som do Paríža lietadlom.

J'ai mangé une pomme (et je n'ai plus faim).

Zjedol som jablko.

- Keď **popisujete**, aké niečo bolo alebo **vyjadrujete svoj názor** na minulosť či hovoríte o tom, čo sa **stávalo** alebo **pravidelne** dialo v minulosti, pričom zdôrazňujete priebeh deja, použijete imperfektum:

La leçon était un peu dure mais super!

Tá lekcia bola trochu ťažká, ale skvelá!

Elle se levait à sept heures tous les jours.

Vstával/vstávala o 7 hodine ráno každý deň.

Les touristes arrivaient par petits groupes tout au long de la journée.

Turisti prichádzali v malých skupinách po celý deň.

Vid' *depuis* + imperfektum v štvrtom oddíle 8.7.

8.9 venir de + infinitív

Ak chcete povedať, že ste „práve niečo urobili“, použijete prítomný čas *venir + de + infinitív*.

Je viens de prendre une douche.

Práve som sa osprchoval.

Nous venons de laisser un message.

Práve sme zanechali správu.

8.10 Predminulý čas (plusquamperfektum)

Predminulý čas sa používa pre udalosti alebo deje, ktoré nastali pred iným minulým dejom.

Je suis arrivée trop tard, mes copains étaient déjà partis.

Prišiel som neskoro, moji priatelia už odošli.

Le prof m'a dit qu'il m'avait donné une bonne note.

Učiteľ mi povedal, že mi dal dobrú známku.

Ils s'étaient bien préparés pour l'entretien.

Dobre sa na to interview pripravili.

Predminulý čas je časom zloženým rovnako ako minulý čas (perfektum). Je tvorený tiež určitým tvarom pomocného slovesa *avoir* alebo *être*, ale v imperfekte a minulým prídastím.

(Vid' 8.3 minulé prídastie a 8.6 zhody.)

with <i>avoir</i>	with <i>être</i>
j'avais chanté	j'étais allé(e)
tu avais chanté	tu étais allé(e)
il/elle/on avait chanté	il/elle/on était allé(e)(s)
nous avions chanté	nous étions allé(e)s
vous aviez chanté	vous étiez allé(e)(s)
ils/elles avaient chanté	ils/elles étaient allé(e)s

8.11 Passé simple

Passé simple sa používa v historických a literárnych textoch, novinách a časopisoch tam, kde by sa v každodennom jazyku použil minulý čas.

Louis XIV régna de 1643 à 1715. Il fut roi de France pendant 72 ans.

Ludvík XIV. vládol od roku 1643 do 1715. Bol kráľom Francúzska 72 rokov.

Ils se levèrent et partirent ensemble.

Vstali a odišli spoločne.

Ils vécurent heureux et eurent beaucoup d'enfants.

Žili šťastne a mali mnoho detí.

Passé simple sa tvorí kmeňom (infinitív slovesa mínus koncovka), ku ktorému sa pridávajú nasledujúce koncovky:

	-er slovesa	-re/-ir slovesa
<i>je</i>	-ai	-is
<i>tu</i>	-as	-is
<i>il/elle/on</i>	-a	-it
<i>nous</i>	-âmes	-îmes
<i>vous</i>	-âtes	-îtes
<i>ils/elles</i>	-èrent	-irent

Mnoho bežných slovies je nepravidelných:

avoir *j'eus, tu eus, il eut, nous eûmes, vous eûtes, ils eurent*

être *je fus, tu fus, il fut, nous fûmes, vous fûtes, ils furent*

venir *je vins, tu vins, il vint, nous vîmes, vous vîtes, ils vinrent*

8.12 Budúci čas

Budúci čas sa používa:

- na popis plánov do budúcnosti:
Bientôt, il ira habiter en France.
Skoro pôjde do Francúzska bude tam bývať.
- na vyjadrenie názorov aká bude budúcnosť:
Dans moins de 10 ans, tout le monde aura accès à l'Internet.
Do 10 rokov budú mať všetci prístup na internet.
- na vyjadrenie toho, čo sa stane, ak... :
Si j'ai mon bac, j'irai à l'université.
Ak zložím maturitu, pôjdem na univerzitu.
- na udeľovanie rozkazov:
Vous ferez une rédaction sur le thème de la pollution.
Napíšete esej o znečistení.
- na vyjadrenie toho, čo sa stane, keď... alebo ako náhle...:
Dites-lui de me contacter dès qu'il aura ses résultats.
Povedz mu, aby ma kontaktoval, ako náhle bude mať svoje výsledky.

Na vytvorenie budúceho času pridajte nasledujúce koncovky k infinitívu pravidelných slovies (ak končí infinitív na -e, najprv toto -e odpojte):

	(koncovka)	regarder	répondre
je	-ai	regarderai	répondrai
tu	-as	regarderas	répondras
il/elle/on	-a	regardera	répondra
nous	-ons	regarderons	répondrons
vous	-ez	regarderez	répondrez
ils/elles	-ont	regarderont	répondront

Bežné nepravidelné slovesá:

aller	j'irai	il faut	il faudra
avoir	j'aurai	pouvoir	je pourrai
devoir	je devrai	savoir	je saurai
envoyer	j'enverrai	venir	je viendrai
être	je serai	voir	je verrai
faire	je ferai	vouloir	je voudrai

8.13 Iné spôsoby vyjadrovania budúcnosti

- ♦ **aller + infinitív: le futur proche**
Ak hovoríme o niečom, čo sa určite stane v blízkej budúcnosti, použijeme *aller* v určitom tvare.
Je vais regarder le film ce soir.
Dnes večer sa hodlám dívať na ten film.
Il va travailler ce week-end.
On má v úmysle tento víkend pracovať.
- ♦ **je voudrais/j'aimerais/je pensel/j'envisage de + infinitív**
Ak hovoríme o plánoch do budúcnosti, ktorých splnenie je/nie je isté, tzn. priania, ambície alebo sny:
Je voudrais rentrer dans l'armée de l'air.
Rád by som vstúpil do radov vojenského letectva.
J'aimerais aller à Paris le week-end prochain.
Rád by som šiel na budúci týždeň do Paríža.
Je pense acheter un vélo cet été.
Plánujem, že si kúpim tohto roku v lete bicykel.
- ♦ **Prítomný čas**
Prítomný čas použijeme vo vzťahu k udalosti vo veľmi blízkej budúcnosti alebo niečomu, čo je viac než pravdepodobné.
Tu sors ce soir? – Oui, je retrouve Annie en ville.
Ideš dnes večer von?
Je vais à l'université de Leeds l'année prochaine.
Na budúci rok idem na univerzitu v Leedse.

8.14 Predbudúci čas

Predbudúci čas sa používa vo vzťahu k udalosti, ktorá nastane pred nejakou inou v budúcnosti. Je tvorený *avoir* alebo *être* v budúcom čase a minulým prídavným.

Est-ce qu'il aura fini de travailler quand la fête commencera?

Bude mať hotovú prácu, než začne večierok?

Je serai partie quand il arrivera.

Odídem, než on príde.

9 Slovesá: imperatív, kondicionál, subjontif

9.1 Imperatív (rozkazovací spôsob)

Imperatív sa používa:

- na vyjadrenie rozkazov:
Viens ici! Pod' sem!
- na vyjadrenie inštrukcií:
Mélangez les œufs et la farine.
Zmiešajte vajcia s múkou.
- na udieľanie rád a vyjadrenie návrhov:
Va au cinéma si tu t'ennuies.
Chod' do kina, ak sa nudíš.
Essayez de manger quelque chose.
Skús niečo zjesť.
Allons voir Catherine.
Poďme navštíviť Katarínu.

Aby sme vytvorili rozkazovací spôsob, vynecháme predmetové zámená *tu* alebo *vous* (alebo *nous*, ale to sa používa zriedkavejšie) v prítomnom čase sloviess. V slovesách s infinitívnom kmeňom na *-er* vynecháme u 2. os. j. č. koncovku *-s*.

Tu éteins la télé. **Eteins la télé.** Vypni televíziu.
Tu restes ici. **Reste ici.** Zostaň tu.
Vous venez avec moi. **Venez avec moi.** Pod' so mnou.

Nous y allons tous. **Allons-y tous!** Poďme všetci!
Väčšina sloviess tvorí imperatív pravidelne, existuje niekoľko výnimiek:

avoir **aie, ayez (ayons)**
être **sois, soyez (soyons)**
savoir **sache, sachez (sachons)**
vouloir **veuillez**
Sachez que c'est interdit.

Budem vám musieť oznámiť, že je to zakázané.
Veillez attacher vos ceintures.
Prosím, zapnite si bezpečnostné pásy.

Ak chceme vytvoriť **záporný** rozkaz, obklopíme kladný rozkaz zápornkami *ne ... pas*:

Ne regarde pas! Nedívajte sa!
Ne touchez pas! Nedotýkajte sa!
Imperatív zvratných sloviess viď 7.2.

9.2 Kondicionál (podmieňovací spôsob)

Prítomný kondicionál sa používa:

- na vyjadrenie prania alebo návrhu:
Je voudrais travailler dans un bureau.
Rád by som pracoval v kancelárii.
Elle devrait faire des études à l'étranger.
Mala by ísť do cudziny a študovať tam.
Je prendrais bien un café.
Celkom rád by som si dal kávu.
- na zdvorilé žiadosti:
Pourriez-vous me dire où est la mairie?
Mohli by ste mi povedať, kde je radnica?
- vo vzťahu k deju, ktorý závisí na inom deji alebo situácii:
J'irais chercher les enfants si j'avais une voiture.
Šiel by som vyzdvihnúť deti, keby som mal auto.

Na vytvorenie kondicionálu použijeme rovnaký kmeň ako pre budúci čas (infinitív slovesa, zbavený *-e* v slovesách *-re*) a pridáme rovnaké koncovky ako u imperfekta (viď 8.7).

	(koncovka)	finir	prendre
je	-ais	finirais (skončil by som)	prendrai (zobral by som)
tu	-ais	finirais	prendrais
il/elle/on	-ait	finirait	prendrait
nous	-ions	finirions	prendrions
vous	-iez	finiriez	prendriez
ils/elles	-aient	finiraient	prendraient

◆ Minulý kondicionál

Ten používame, keď chceme povedať, čo by sa bolo stalo, keby boli splnené určité podmienky (ale vlastne sa to nestalo). Je tvorený kondicionálom slovesa *avoir* alebo *être* a minulým prídastím.

Nous aurions gagné le match si...
Boli by sme vyhrali ten zápas, keby...

Il serait venu s'il avait pu.
Keby mohol, bol by prišiel.

J'aurais dû y aller.
Mal by si ísť.

Vous auriez pu participer.
Bol by si sa mohol zúčastniť.

9.3 Subjonctif

Subjunktív sa používa na vyjadrenie toho, čo si myslíme, čo cítime, čo si prajeme a ako sa pozeráme na udalosti a deje (neistota, možnosť, pravdepodobnosť, nemožnosť atď.).

Slovesá sa obvykle objavujú vo vedľajšej vete uvedenej *que*.

Existuje niekoľko časov, v ktorých sa subjunktív vyskytuje, ale prítomný a minulý subjunktív sú používané najčastejšie.

Používa sa:

1 po mnohých slovesách vyjadrujúcich pocit alebo názor:

- obľúbené a uprednostňované veci: *aimer (mieux) que, préférer que*

Je n'aime pas que tu mentes.

Nepáči sa mi, keď klameš.

Je préfère qu'il parte demain.

Bol by som radšej, keby odišiel zajtra.

J'aime mieux qu'il parte demain.

Bol by som radšej, keby odišiel zajtra.

- pochybnosť alebo obava: *douter que, avoir peur que, ne pas être sûr que*, ne pas penser que**

* Tieto slovesá nepotrebujú konjunktív, ak sú v kladnej oznamovacej vete bez *ne ... pas*, např. *je pense qu'il vient ce soir*.

- pranie, vôľa, nevyhnutnosť: *vouloir que, ordonner que, exiger que, souhaiter que*

Je voudrais que tu partes avec moi.

Bol by som rád, keby si šiel preč so mnou.

Le docteur ordonne que vous restiez au lit.

Lekár vám nariaďuje, abyste zostal v posteli.

- ľútosť a pocit šťastia: *regretter que, être content que*

Ils regrettent que tu ne sois pas là.

Je im ľúto že tu nie si.

Moi, je suis contente qu'elle soit loin.

Som šťastný, že je ďaleko odtiaľto (ona).

2 po neosobných väzbách, ako sú *il faut que, il est possible que, il est important que*:

Il faut que tu ailles à la poste.

Musíš ísť na poštu.

3 po určitých spojkách, ktoré vyjadrujú:

- čas: *avant que* (predtým), *jusqu'à ce que* (než)

Je veux partir avant qu'il rentre.

Chcem odísť skôr, než sa on vráti.

- ústupok, úľavu: *bien que* (aj keď), *quoique* (aj keď)

Il est resté très simple bien qu'il soit très riche.

Zostal skromný, aj keď je veľmi bohatý.

- cieľ: *afin que* (tak, aby), *pour que* (preto, aby)

Je fais ça pour que tu ailles mieux.

Toto robím preto, aby sa ti uľavilo.

- podmienku: *à condition que* (pod podmienkou, že), *pourvu que* (za predpokladu, že), *à moins que* (pokiaľ nie)

J'irai à la cérémonie à condition que tu viennes avec moi.

Pôjdem na ten obrad pod podmienkou, že pôjdeš so mnou.

4 po vzťažnom zámene (*qui alebo que*), ak je za superlatívom alebo záporom:

C'est le plus joli bébé que je connaisse.

On je to najkrajšie bábätko, aké poznám.

Je n'ai rien qui puisse t'aider.

Nemám nič, čo by ti mohlo pomôcť.

5 po *Que* na začiatku vety:

Qu'elle revienne ou non, je m'en moque.

Nezáleží mi na tom, či sa vráti alebo nie.

6 po *qui que, quel que, quoi que, où que*:

Qui que ce soit, je ne suis pas là!

Nech je to ktokoľvek, nie som doma!

Quel que soit le prix, je l'achète.

Kúpim to, nech je cena akákoľvek.

Où que tu ailles, je te suivrai.

Kamkoľvek pôjdeš, budem ťa nasledovať.

Quoi que je fasse, ils me critiquent.

Nech robím čokoľvek, kritizujú ma.

Prítomný subjunktív vytvoríme tak, že vezmem tvar *ils* prítomného času, odpojíme koncové *-ent* a pripojíme tieto koncovky:

	(koncovka)	aimer	finir
je	e	que j'aime	que je finisse
tu	es	que tu aimes	que tu finisses
il/elle/on	e	qu'il aime	qu'il finisse
nous	ions	que nous aimions	que nous finissions
vous	iez	que vous aimiez	que vous finissiez
ils/elles	ent	qu'ils aiment	qu'ils finissent

◆ Minulý subjunktív

Je to zložený čas tvorený **prítomným časom** *avoir* alebo *être* a minulým príchastím. Vzťahuje sa k niečomu, čo sa (možno) stalo.

*Il est possible qu'elle soit déjà **partie**.*

Je možné, že už odišla.

*Je ne suis pas certain qu'elle **ait pu tout finir hier soir**.*

Nie som istý, že to včera večer zvládla všetko dokončiť.

◆ Subjunktív imperfekta

Používa sa zriedka, ale musíte byť schopní ho poznať vo formálnej písanej francúzštine rovnako ako *passé simple* (viď 8.11).

Pri jeho tvorení sa začína tvarom *il/elle passé simple*, oddelí sa *-t* u slovies *-ir* alebo *-re*, a pripoja sa nasledujúce koncovky:

-sse, -sses, -t, -ssions, -ssiez, -ssent

parler *il parla, que je parlasse*

finir *il finit, que je finisse*

avoir *que j'eusse, qu'il eût*

être *que je fusse, qu'il fût*

faire *que je fisse, qu'il fit*

10 Prítomné príchastie a prechodník

Prítomné príchastie poznáme podľa koncovky *-ant*. Prechodník má rovnakú koncovku, ale stojí pred ním ešte *en*. Prechodníkové tvary sú vo francúzštine hojne používané, i na rozdiel od slovenčiny, kde patria k zastaraným výrazom (napr. urobiac, idúc).

Prechodník sa používa:

- 1 na vyjadrenie súčasnosti dvoch dejov (dva deje prebiehajú v rovnakej chvíli) s:

*Je lis mon journal (tout) **en mangeant**.*

Čítala som noviny pri jedle.

***En la voyant**, il est parti.* Keď ju uvidel, odišiel.

- 2 na vyjadrenie, ako je niečo urobené (vyjadruje príslovkové určenie spôsobu):

*Il nous remonte le moral **en faisant** le clown.*

Dvíha nám náladu tým, že zo sebe robí šaška.

*Il s'est blessé **en skiant**.*

Zranil sa pri lyžovaní.

Prítomné príchastie sa používa:

- 1 na vysvetlenie dôvodu alebo príčiny niečoho:

***Étant** d'origine algérienne, je parle un peu l'arabe.*

Pretože jsem alžírského pôvodu, hovorím trochu po arabsky.

***Ayant** vécu à Paris, je connais la ville.*

Pretože som býval v Paríži, to veľkomesto poznám.

- 2 ako alternatíva vzťažného zámena (*qui/que*) vo vete:

*Il s'occupe d'enfants **souffrant** de troubles mentaux.*

(= *qui souffrent de...*)

Stará sa o deti s mentálnymi problémami.

Prítomné príchastie a prechodník tvoríme tak, že vezmeme *nous* tvar prítomného času, odpojíme *-ons*, pripojíme koncovku *-ant*.

Ak je použité ako sloveso, je nemenné.

regarder → *nous regard*~~ons~~ → *regard* → *regardant* (dívajúc sa)

Tri výnimky:

avoir **ayant** (mající)

être **étant** (jsoucí)

savoir **sachant** (znající)

11 Trpný rod

Keď podmetu vety **je robené** to, čo je vyjadrené slovesom, miesto toho, aby to činil podmet, vravíme, že veta je v trpnom rode.

Trpný rod sa používa:

- 1 keď je pôvodca deja neznámy alebo nie je menovaný:

*Mon chien a **été écrasé**.* Můj pes byl přejet.

- 2 keď sa chceme viac zamerať na osobu/vec, ktorej je niečo činené než na pôvodcu deja:

*La violence **est souvent présentée** comme acceptable (par les médias).*

Násilie je niekedy v médiách prezentované ako prijateľné.

- 3 na zosilnenie dramatickosti nejakej udalosti, hlavne v novinových správach:

*Les deux jeunes **ont été arrêtés** par un détective parisien.*

Tí dvaja mladiství boli zatknutí parížskymi detektívmi.

Trpný rod sa tvorí pomocou *être* a minulého príchastia, ktoré je v zhode s podmetom slovesa.

*Notre association **aide** les enfants en difficulté.*

↑ podmet   ↑ sloveso

*Les enfants en difficulté **sont aidés** par notre l'association.*

↑ podmet   ↑ sloveso v trpnom rode

Trpný rod môže byť použitý v niekoľkých časoch:

- prítomnom:** *Les enfants sont aidés par l'association.*
(je im pomáhané/bolo im pomáhané)
- budúcom:** *Les enfants seront aidés par l'association.*
(bude poskytnutá pomoc)
- minulom:** *Les enfants ont été aidés par l'association.*
(bola im poskytnutá pomoc)
- imperpektu:** *Les enfants étaient aidés par l'association.*
(bola im poskytnutá pomoc)
- predminulom:** *Les enfants avaient été aidés par l'association.* (bola im poskytnutá pomoc/ skôr než nastalo niečo iné)

Pokiaľ sa chcete vyhnúť trpnému rodu:

- použite *on*:
„Obmedzenie rýchlosti nie je dodržované.“ →
Les limitations de vitesse ne sont pas respectées. →
On ne respecte pas les limitations de vitesse.
- použite vetu v činnom rode:
„Ten dom bol vykradnutý dvoma mužmi.“ →
La maison a été cambriolée par deux hommes. →
Deux hommes ont cambriolé la maison.
- použite zvrtné sloveso:
„Trpný rod sa vo francúzštine veľmi nepoužíva.“ →
Le passif n'est pas beaucoup utilisé en français. →
Le passif ne s'utilise pas beaucoup en français.

12 Zápory

12.1 ne ... pas

Vo francúzštine je na vytvorenie záporu treba dve slová: *ne* a *pas*, ktoré sa vložia po stranách slovesa.
ne → *n'* Pred samohláskou alebo nemým *h*.

Je ne suis pas Français.

Nie som Francúz.

Ils n'habitent pas à Londres.

Oni nebyvajú v Londýne.

12.2 ne ... jamais, ne ... rien, ne ... personne, ne ... plus

Tieto tvary záporu sa tiež dávajú po stranách slovesa:

<i>ne/n' ... jamais</i>	nikdy
<i>ne/n' ... rien</i>	nič
<i>ne/n' ... personne</i>	nikto
<i>ne/n' ... plus</i>	nie dlhšie, nie viac, už nie

Il ne parle jamais en français.

On **nikdy** nehovorí po francúzsky.

Elle ne mange rien.

Ona **nič** nejí.

Je ne connais personne ici.

Nikoho tu nepoznám.

Nous n'y allons plus.

Už tam nechodíme.

- ♦ Keď použijeme *ne* + zápor s podstatným menom, musíme *un/unel/des* nahradiť *de* alebo *d'*:

Il n'y a pas de pizza/de gâteau/de chips.

Pizza/Torta/Zemiačiky už nie je/nie sú.

Il n'y a plus de timbres.

Známky už nie sú./Žiadne známky nezostali.

Je n'ai jamais d'argent.

Nikdy nemám žiadne peniaze.

- ♦ Druhú časť záporného tvaru môžeme použiť bez *ne* v krátkych frázach bez sloviac:

Tu as déjà travaillé? **Non, jamais.**

Už si niekedy pracoval? **Nie, nikdy.**

Qu'est-ce que vous voulez? **Rien.**

Čo chcete? **Nič.**

Qui est dans la salle de classe? **Personne.**

Kto je v triede? **Nikto.**

12.3 ne ... aucun

Znamená to „žiadnen ...“ alebo „ani jediný...“. *Aucun* je prídavné meno a je v zhode s podstatným menom, ktoré za ním nasleduje.

	muž. rod	žen. rod
j. č.	<i>aucun</i>	<i>aucune</i>
mn. č.	<i>aucuns</i>	<i>aucunes</i>

Il n'a aucun ami.

On nemá **žiadnych** priateľov. On nemá ani **jediného** priateľa.

Je n'ai aucune idée.

Nemám **žiadn** nápad./Nemám poňatia.

12.4 ne ... ni ... ni ...

To znamená „ani“ ... „ani“ ...; *ne* je v postavení pred slovesom a *ni* za slovesom (dvakrát):

Il n'a ni mère ni père.

O nemá **ani** matku **ani** otca.

Je ne connais ni Anne ni son frère.

Nepoznám **ani** Annu **ani** jej brata.

12.5 ne ... que

Jeden spôsob, ako povedať „iba“, je vložiť *ne ... que* (*qu'* pred samohláskou alebo nemým *h*) okolo slovesa.

Je n'aime qu'un sport.

Mám rád **iba** jeden šport.

On ne travaillera que le samedi matin.

Budeme pracovať **iba** v sobotu dopoludnia.

Il n'avait qu'un ami.

Mal **iba** jedného priateľa.

12.6 Zápory + perfektum

V minulom čase je *ne* a *n'* postavené pred časť sloviess *avoir* alebo *être*, a:

- ♦ *pas/plus/jamais/rien* je pred minulým prídastím:

Je n'ai pas fait la lessive.

Nemám vyprané.

On n'a rien mangé.

Nič sme doposiaľ nejedli.

- ♦ *personnel/quel/ni ... ni .../aucun* je za minulým prídastím:

Nous n'avons vu personne.

Nikoho sme nevideli.

Elle n'a attendu que cinq minutes.

Čakala iba päť minút.

12.7 Zápor + sloveso + infinitív

Ne/n' je pred prvým slovesom a *pas* pred druhým slovesom (v infinitíve):

Je n'aime pas aller au cinéma.

Nerád chodím do kina.

On ne peut pas lire ce roman.

Nemôžeme čítať tento román.

Vid' 7.2 – zvrätané slovesá v zápore a 9.1 – záporný rozkazovací spôsob.

13 Kladanie otázok

Existujú štyri spôsoby tvorenia otázok:

- 1 zvýšením hlasu na konci oznamovacej vety:

Tu vas au cinéma?

Ideš do kina?

- 2 tak, že začneme *est-ce que...* :

Est-ce que tu vas au cinéma?

Ideš do kina?

- 3 výmenou poradia slovesa a podmetu:

Vas-tu au cinéma?

Ideš do kina?

Va-t-il* venir avec nous?

Má (on) v úmysle ísť s nami?

* Niekedy sa pre uľahčenie výslovnosti pridáva *-t* medzi dve samohlásky:

A-t-il parlé au prof?

Hovoril už s učiteľom?

Que pense-t-elle?

Čo si ona myslí?

- 4 použitím opytovacích zámen:

♦ kto **qui**

Qui t'a dit ça?

Kto ti to povedal?

Avec qui y vas-tu?

S kým ideš?

Qui est-ce qui vient ce soir?

Kto dnes večer príde?

Qui est-ce que tu as invité?

Kto ťa pozval?

♦ čo **que (qu')/quoi**

Que désirez-vous?

Čo by si chcel?

Qu'as-tu acheté?

Čo si kúpil?

Qu'est-ce qu'il t'a dit?

Čo ti povedal?

C'est quoi?

Čo je to?

Avec quoi on mange ça?

S čím to ješ?

- ♦ ktorý **quel/quelle/quels/quelles**
(v zhode v rode a čísle)

Quel âge as-tu?

Kolko máš rokov?

Quels exercices faut-il faire?

Ktoré cvičenia musíme vypracovať?

C'est à quelle page?

Na ktorej je to strane?

Quelles chaussures préfères-tu?

Ktoré topánky sa ti páčia viac?

- ♦ ktorý **lequel/laquelle/lesquels/lesquelles**

Je cherche un hôtel. Lequel recommandez-vous?

Hľadám nejaký hotel. Ktorý mi odporúčate?

Laquelle de ces demandes d'emploi est la meilleure?

Ktorá z týchto žiadostí o prácu je najlepšia?

- ♦ **použitie iných opytovacích zámen**

koľko **Combien** as-tu payé?

ako **Comment** as-tu payé?

kde **Où** as-tu payé?

prečo **Pourquoi** as-tu payé?

kedy **Quand** as-tu payé?

Môžeme ich použiť

– na začiatku vety, rovnako ako vo vyššie uvedených príkladoch

– na konci vety, s výnimkou *pourquoi*:

Tu as payé combien/comment/où/quand?

– na začiatku, ak pridáme *est-ce que*:

Combien/Comment/Où/Pourquoi/Quand est-ce que tu as payé?

- ♦ ak prechádzame z priamej reči na nepriamu, je nutné urobiť niektoré zmeny (použitie *que*, použitie opytovacích slov, zmeny v zámenách a časoch):

Mon père s'est écrié: "J'ai perdu mon porte-feuille!"

*Mon père s'est écrié **qu'il avait perdu son** porte-feuille.*

Le serveur a demandé: "Vous pouvez me payer?"

*Le serveur a demandé **si on pouvait** le payer.*

14 Priama a nepriama reč

- ♦ priama reč vyjadruje, čo niekto povedal (doslovne):

Le prof dit: «Faites l'activité 4.» Un élève demande:

«Il faut le faire pour quand?»

Léa a dit: «J'ai fait un stage en France».

Nezabudnite použiť dvojbodky a úvodzovky.

Použite slovesá ako sú: *dire, demander, ajouter, s'écrier*.

- ♦ nepriama reč sa používa na vysvetlenie, čo niekto vraví bez toho, aby sme ho citovali v úvodzovkách.

Le prof dit de faire l'activité 4. Un élève demande pour quand il faut le faire.

Léa a dit qu'elle avait fait un stage en France.

15 Tabuľka sloviess

infinitív		prítomný čas	perfektum zložené	min. jednoduchý	bud. jednoduchý	kondicionál	konjunktív
-er slovesa							
parler <i>hovoriť</i>	je/j' tu il/elle/on nous vous ils/elles	parle parles parle parlons parlez parlent	ai parlé as parlé a parlé avons parlé avez parlé ont parlé	parlai parlas parla parlâmes parlâtes parlèrent	parlerai parleras parlera parlerons parlerez parleront	parlerais parlerais parlerait parlerions parleriez parleraient	parle parles parle parlions parliez parlent
-ir slovesa							
finir <i>skončiť</i>	je/j' tu il/elle/on nous vous ils/elles	finis finis finit finissons finissez finissent	ai fini as fini a fini avons fini avez fini ont fini	finis finis finit finîmes finîtes finirent	finirai finiras finira finirons finirez finiront	finirais finirais finirait finirions finiriez finiraient	finisse finisses finisse finissions finissiez finissent
-re slovesa							
répondre <i>odpovedať</i>	je/j' tu il/elle/on nous vous ils/elles	réponds réponds répond répondons répondez répondent	ai répondu as répondu a répondu avons répondu avez répondu ont répondu	répondis répondis répondit répondîmes répondîtes répondirent	répondrai répondras répondra répondrons répondrez répondront	répondrais répondrais répondrait répondrions répondriez répondraient	réponde répondes réponde répondions répondiez répondent
aller <i>ísť</i>	je/j' il/elle/on	vais va	suis allé(e) est allé(e)(s)	allai alla	irai ira	irais irait	aille aille
avoir <i>mať</i>	je/j' il/elle/on	ai a	ai eu a eu	eus eut	aurai aura	aurais aurait	aie ait
boire <i>piť</i>	je/j' il/elle/on	bois boit	ai bu a bu	bus but	boirai boira	boirais boirait	boive boive
devoir <i>musieť</i>	je/j' il/elle/on	dois doit	ai dû a dû	dus dut	devrai devra	devrais devrait	doive doive
dire <i>povedať</i>	je/j' il/elle/on	dis dit	ai dit a dit	dis dit	dirai dira	dirais dirait	dise dise
écrire <i>písať</i>	je/j' il/elle/on	écris écrit	ai écrit a écrit	écrivis écrivit	écrirai écrira	écrirais écrirait	écrive écrive
être <i>byť</i>	je/j' il/elle/on	suis est	ai été a été	fus fut	serai sera	serais serait	sois soit
faire <i>robiť</i>	je/j' il/elle/on	fais fait	ai fait a fait	fis fit	ferai fera	ferais ferait	fasse fasse
mettre <i>položiť</i>	je/j' il/elle/on	mets met	ai mis a mis	mis mit	mettrai mettra	mettrais mettrait	mette mette
pouvoir <i>môcť, byť schopný</i>	je/j' il/elle/on	peux peut	ai pu a pu	pus put	pourrai pourra	pourrais pourrait	puisse puisse
prendre <i>vziať</i>	je/j' il/elle/on	prends prend	ai pris a pris	pris prit	prendrai prendra	prendrais prendrait	prenne prenne
voir <i>vidieť</i>	je/j' il/elle/on	vois voit	ai vu a vu	vis vit	verrai verra	verrais verrait	voie voie
vouloir <i>chcieť</i>	je/j' il/elle/on	veux veut	ai voulu a voulu	voulus volut	voudrai voudra	voudrais voudrait	veuille veuille